

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN TÀI CHÍNH**

BỘ TÀI CHÍNH

LÊ MINH ĐỨC

**TÀI CHÍNH VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN
VÙNG VEN ĐÔ THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2014

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN TÀI CHÍNH**

BỘ TÀI CHÍNH

LÊ MINH ĐỨC

**TÀI CHÍNH VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN
VÙNG VEN ĐÔ THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

Chuyên ngành : Tài chính - Ngân hàng

Mã số : 62.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: 1. PGS, TS PHAN DUY MINH
2. TS NGUYỄN DUY PHONG

HÀ NỘI - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản luận án là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng.

TÁC GIẢ LUẬN ÁN

Lê Minh Đức

MỤC LỤC

Trang

Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Mục lục	
Danh mục các chữ viết tắt	
Danh mục các bảng	
Danh mục các biểu đồ	
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN NHỮNG VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	5
1.1. QUAN ĐIỂM VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	5
1.1.1. Các quan điểm nghiên cứu chính	5
1.1.2. Các phương pháp nghiên cứu chính	6
1.2. TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU	8
1.2.1. Trên thế giới	8
1.2.2. Ở Việt Nam	9
1.3. ĐÁNH GIÁ TỔNG QUAN NHỮNG VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	17
1.3.1. Những vấn đề đã được giải quyết cần kế thừa	17
1.3.2. Những vấn đề đặt ra cần tiếp tục nghiên cứu đối với đề tài	18
Tiểu kết chương 1	19
Chương 2: TÀI CHÍNH VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ THỊ	21
2.1. CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ THỊ	21
2.1.1. Kinh tế vùng ven đô thị	21
2.1.2. Công nghiệp nông thôn vùng ven đô thị	28
2.2. TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ THỊ	31
2.2.1. Nhận thức về tài chính	31
2.2.2. Vai trò của tài chính với phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô thị	35
2.2.3. Các công cụ tài chính chủ yếu tác động đến quá trình phát triển công nghiệp nông thôn	41

2.3. KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VÀ TRONG NƯỚC SỬ DỤNG TÀI CHÍNH CHO PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN	47
2.3.1. Kinh nghiệm quốc tế và trong nước	47
2.3.2. Những bài học được rút ra	56
Tiểu kết chương 2	58
Chương 3: THỰC TRẠNG TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI THỜI GIAN QUA	60
3.1. KHÁI QUÁT CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI	60
3.1.1. Đặc điểm tự nhiên, kinh tế - xã hội vùng ven đô Hà Nội	60
3.1.2. Tình hình phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô thành phố Hà Nội trong thời gian qua	67
3.2. THỰC TRẠNG TÀI CHÍNH VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI	86
3.2.1. Về vốn đầu tư trực tiếp cho các cơ sở công nghiệp	86
3.2.2. Các chính sách tài chính khuyến khích ưu đãi phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô	89
3.2.3. Tài chính với những vấn đề đào tạo nguồn nhân lực, mở rộng thị trường, giải quyết lao động việc làm, giảm thiểu ô nhiễm môi trường trong các làng nghề vùng ven đô	91
3.2.4. Chính sách xây dựng cơ sở hạ tầng	94
3.3. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG TÀI CHÍNH VỚI PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI	96
3.3.1. Những kết quả đạt được	96
3.3.2. Những hạn chế tồn tại	99
3.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế tồn tại	100
Tiểu kết chương 3	102
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH THỨC ĐẨY PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ THÀNH PHỐ HÀ NỘI TRONG NHỮNG NĂM TỚI	104
4.1. QUAN ĐIỂM, ĐỊNH HƯỚNG VÀ MỤC TIÊU PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI	104
4.1.1. Quan điểm chung về phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô Hà Nội	104
4.1.2. Mục tiêu phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô Hà Nội	107
4.1.3. Định hướng phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô Hà Nội	109

4.2. GIẢI PHÁP TÀI CHÍNH ĐỂ PHÁT TRIỂN CÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN VÙNG VEN ĐÔ HÀ NỘI	115
4.2.1. Tăng cường huy động các nguồn lực tài chính để đầu tư phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố nói chung và có đủ nguồn lực tài chính để phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô nói riêng	115
4.2.2. Hoàn thiện chính sách thuế trong đó chú ý khuyến khích phát triển công nghiệp nông thôn nói chung và công nghiệp nông thôn vùng ven đô Thành phố Hà Nội nói riêng	119
4.2.3. Tăng chi ngân sách Nhà nước cho đầu tư phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven Thành phố Hà Nội	122
4.2.4. Hoàn thiện cơ chế chính sách tín dụng thúc đẩy công nghiệp nông thôn vùng ven đô phát triển theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa	131
4.2.5. Thành phố cần đổi mới cơ chế, chính sách tạo môi trường đầu tư thuận lợi, thu hút các nhà đầu tư trong và ngoài nước vào phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô	135
4.3. CÁC GIẢI PHÁP ĐIỀU KIỆN	138
4.3.1. Khẩn trương hoàn thành công tác quy hoạch phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô	138
4.3.2. Đẩy mạnh phân cấp quản lý kinh tế xã hội trong lĩnh vực phát triển công nghiệp nông thôn vùng ven đô	141
4.3.3. Tổ chức các hình thức hoạt động xúc tiến đầu tư vào vùng ven đô; xây dựng, củng cố hệ thống khuyến công từ thành phố đến các huyện và các xã	142
Tiểu kết chương 4	144
KẾT LUẬN	145
DANH MỤC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	147
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	148
PHỤ LỤC	154

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN ÁN

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BCH	Ban Chấp hành
CNH, HĐH	Công nghiệp hóa, hiện đại hóa
DN	Doanh nghiệp
GTGT	Giá trị gia tăng
GTSX	Giá trị sản xuất
HĐND	Hội đồng nhân dân
HTX	Hợp tác xã
KT-XH	Kinh tế - xã hội
LNTT	Làng nghề truyền thống
MTTQ	Mặt trận Tổ quốc
NCS	Nghiên cứu sinh
NN&PTNT	Nông nghiệp và phát triển nông thôn
PTCN	Phát triển công nghiệp
SX	Sản xuất
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TCDN	Tài chính doanh nghiệp
TCĐN	Tài chính đối ngoại
TCHGD	Tài chính hộ gia đình
TCNN	Tài chính nhà nước
TCTG	Tài chính thế giới
TCXH	Tổ chức xã hội
TNHH	Trách nhiệm hữu hạn
TP	Thành phố
TT	Trung tâm
TTCN	Tiểu thủ công nghiệp
TTKC	Trung tâm Khuyến công
UBND	Ủy ban nhân dân
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG TRONG LUẬN ÁN

<u>Số hiệu</u>	<u>Nội dung</u>	<u>Trang</u>
<i>Bảng 3.1:</i>	Tốc độ tăng trưởng và đóng góp vào tăng trưởng của các ngành	61
<i>Bảng 3.2:</i>	Nhu cầu vốn đầu tư	62
<i>Bảng 3.3:</i>	Dự báo dân số Thủ đô Hà Nội	63
<i>Bảng 3.4:</i>	Một số chỉ tiêu về lao động	64
<i>Bảng 3.5:</i>	Tổng số làng nghề UBND thành phố Hà Nội công nhận đến năm 2013	69
<i>Bảng 3.6:</i>	Tỷ lệ đóng góp GTSX làng nghề đối với GDP của TP Hà Nội	73
<i>Bảng 3.7:</i>	Số lượng một số sản phẩm chủ yếu của các làng nghề	74
<i>Bảng 3.8:</i>	Một số sản phẩm xuất khẩu của các làng nghề	75
<i>Bảng 3.9:</i>	Giá trị xuất khẩu của thành phố Hà Nội	76

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ TRONG LUẬN ÁN

<u>Số hiệu</u>	<u>Nội dung</u>	<u>Trang</u>
<i>Biểu đồ 3.1:</i>	Hiện trạng làng nghề thành phố Hà Nội	70
<i>Biểu đồ 4.1:</i>	GTSX làng nghề trong tổng GTSX công nghiệp thành phố	113
<i>Biểu đồ 4.2:</i>	Thu nhập bình quân	114
<i>Biểu đồ 4.3:</i>	Giá trị sản xuất làng nghề	114
<i>Biểu đồ 4.4:</i>	Quy hoạch phát triển làng nghề thành phố Hà Nội đến năm 2030	115

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài nghiên cứu

Công nghiệp nông thôn có vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của mỗi quốc gia, mỗi ngành, mỗi địa phương. Công nghiệp nông thôn có quan hệ mật thiết với sự phát triển kinh tế - xã hội nông thôn. Là “chìa khoá” của sự tăng trưởng kinh tế, là yếu tố tạo thành môi trường đầu tư của các doanh nghiệp, các tổ chức và nó có quan hệ mật thiết với sự phát triển kinh tế - xã hội ở nông thôn. Khái niệm “Công nghiệp nông thôn” mới chỉ nêu ra từ những năm 70 của thế kỷ XX, nhưng trong thực tế thì công nghiệp nông thôn đã được hình thành như một thực thể kinh tế độc lập với các trình độ phát triển khác nhau, gắn liền với sự phát triển của nông nghiệp, nông thôn từ rất lâu. Nên vấn đề phát triển công nghiệp nông thôn ngày càng thu hút sự chú ý của các nhà đầu tư, các nhà kinh tế, các nhà hoạch định và thực thi chính sách.

Hiện nay ở nhiều nước trên thế giới, nhất là các nước đang phát triển, phát triển công nghiệp nông thôn được coi là vấn đề tất yếu có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Đối với Việt Nam, là một nước với đặc điểm có nền nông nghiệp lâu đời, nhưng hiện tại vẫn đang tiếp cận với công nghệ hiện đại, 70% dân số sống ở khu vực nông thôn với một cơ cấu kinh tế độc canh, thuần nông, năng suất thấp. Từ đó yêu cầu cấp bách là phải có những chính sách, cơ chế hợp lý để đẩy mạnh phát triển công nghiệp nông thôn, làm chuyển dịch mạnh mẽ cơ cấu kinh tế, thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, nông thôn. Đặc biệt, phát triển công nghiệp nông thôn những vùng ven đô thị ngoài những đặc điểm chung của các vùng nông thôn, còn có không ít những đặc thù, nên rất cần những chính sách và cơ chế phù hợp, nhất là chính sách, cơ chế tài chính.

Nông thôn nói chung, vùng ven đô Hà Nội nói riêng có vị trí quan trọng đối với quá trình phát triển kinh tế - xã hội của Thủ đô. Trong những năm qua, các vùng nông thôn của Hà Nội trong trào lưu chung của cả nước đang thực hiện công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá và đã có những kết quả bước đầu đáng